

VORA MAR

C A D E - P E G U E R A

gener 1977

primera pàgina ai, el poble...!

Sembla que està de moda desempolvar paraules i conceptes que fins no fa gaire es consideraven "tabús" o prop s'hi feia: *democràcia, partits polítics, eleccions, regionalisme, amnistia*, etc. Perque no es quedin en modes de temporada, es va fent necessari que uns altres sastres més al dia puguin tallar i cosir.

Al poble, durant molts d'anys, se li ha anat rentant el cervell a força de futbol i de retòrica política, fins que el fregall s'ha anat gastant i el dur cervell popular s'ha anat quedant en carn viva i ha començat a pensar.

Al poble se li havia fet creure, per exemple (i la "totpoderosa tele" ho segueix intentant), que l'ideal únic era guanyar molts de diners per comprar electrodomèstics i un cotxe de l'últim model. Però ara, quan hi ha hotels buits, obrers sense feina i a més de la gasolina ha pujat fins i tot el pa, la gent es sent defraudada; i a més de cridar al futbol, que era lo únic permès, comença a cridar pels carrers demanant qualque cosa més que "*panem et circenses*" ("pa i espectacles").

Direm que la situació actual ens desborda a tots, començant pel Govern, que sembla que no sap per on prendre. I la solució, en línies generals, és tan simple com difícil d'acceptar: per una part, convèncer-nos que el passat ja és història i que és necessari girar la vista i el cor cap al futur; per altra part, reconèixer que ni Madrid ni una sola ideologia poden tenir l'exclusiva de dirigir, conèixer i controlar tota una nació, tot un poble. Perque ¿què en saben uns senyors apoltronats dins un palau de "La Castellana" dels problemes de l'hotele^{ria} mallorquina o dels latifundis d'Andalusia... a no esser que hi ten^{guin} accions?

Mallorca, per a alguns, ¿és qualque cosa més que un mercat de divises o una plataforma per a enviar diners cap als bancs de Suïssa?

El camí cap a la democràcia l'hem de cercar en la intersecció de dues línies coordenades que es moven en funció del temps i de l'espai, i que es poden concretar en dos conceptes bàsics: amnistia i descentralització. Amnistia que planteja una doble vertent: proscripció de cervells i fuita de capitals. Descentralització aplicable a tots els nivells geogràfics: nacional, regional, provincial i local.

Però encara hi ha gent tan ingènua que espera que les autèntiques reformes vendran dalt, com si els qui manen per obra i gràcia de qualque dit privilegiat tenguessin l'exclusiva del seny, del patriotisme i de la infal·libilitat. No: la reforma vendrà quan el poble (la gent del carrer, fins i tot la que no porta corbata o va sense afaitar) reclami que els seus drets no li siguin "regalats", sinó senzillament reconeguts.

Apliquem tot això al nostre nivell. A Peguera, per exemple, tenim una Associació de Veïns. La seva Junta Directiva és elegida pel poble i per tant el representa, però sempre es troba amb la mateixa dificultat: haver d'esser portaveu dels problemes i aspiracions populars davant unes lleis fredes, fetes i aplicades per uns senyors generalment no elegits pel poble, que opinen que les coses, mirades des de dalt, "són distintes", potser oblidant que ells mateixos, abans de pujar al "pedestal polític", han estat poble i després ho tornaran esser.

Tal vegada el gran defecte del nostre "sistema" sigui precisament aquest: la manca de coordinació i representativitat entre el poble i els seus dirigents, entre el país real i l'oficial. Algunes pàgines d'aquest nº de "VORA MAR" en són un botó de mostra.

"VORA MAR" INFORMA

De acuerdo con lo establecido en el artículo 24, 1 de la Ley de Prensa e Imprenta, hacemos constar que la Junta de Gobierno del Club Artístico Deportivo (CADE) de Peguera, entidad editora de "VORA MAR", está formada en la actualidad por los siguientes miembros:

- PRESIDENTE: José Rubio Amengual
- VICEPRESIDENTE: Mateo Pons Bauzá
- SECRETARIO: Jaime Sampol Muntaner
- TESORERO: Antonio López Giménez
- VOCALES: Bartolomé Gayá Verger
Antonio Mulet Bestard
Jaime Pons Bauzá
Rafael Solbas López.

Y para información de nuestros lectores, ofrecemos a continuación el balance de ingresos y gastos de "VORA MAR" durante el año 1976:

INGRESOS:

Saldo del año 1975	18.713'44	ptas.
Subvención Asociación de Vecinos de Peguera.	20.000'--	"
Protectores de "VORA MAR".	33.600'--	"
Otros ingresos	825'--	"
Subvención CADE.	25.000'--	"
Intereses 1976	198'43	"

Total ingresos: 98.336'87 ptas.

GASTOS:

Algunos trámites Legalización.	2.119'--	ptas.
Fotocopias enero-diciembre inclusive	55.339'--	"
2.000 cartulinas (Gestetner)	2.792'--	"
2.000 sobres (Gràfiques Miramar)	7.364'--	"
Clisés electrónicos enero-noviembre.	2.098'--	"
Cintas máquina	775'--	"
Otros gastos	3.048'--	"

Total gastos: 73.535'-- ptas.

SALDO A 31 - 12 - 1976 : 24.801'87 ptas.

Aparte de este balance, hay que resaltar que el Ayuntamiento de Calvià ha contribuido a la mejora de "VORA MAR" y a la investigación histórica del Municipio mediante una subvención de 75.000 pesetas con destino a la elaboración del Cronicón "Calvià i la comarca de Ponent", a cargo de Ramón Rosselló Vaquer, y mediante la adquisición de una máquina de escribir IBM de letra intercambiable, que ha sido prestada en depósito al CADE para la confección de "VORA MAR".

Agradecemos a todos su colaboración, que no dudamos redunda positivamente en favor de nuestra historia y de nuestra cultura.

PREMIOS DE LOS CONCURSOS NAVIDEÑOS:

BELENES: Hostal Porcel.

TARJETAS NAVIDEÑAS: Antonio Mas (5 años)
Francisca Vera (5 años)
José María Cuadros Martínez (9 años)

ENHORABONA, I MOLTS D'ANYS!!!

FRANCESC DE B. MOLL PARLA DE "VORA MAR"

L'eminent filòleg D. Francesc de Borja Moll, continuador i editor del monumental "Diccionari Català-Valencià-Balear" i de moltes altres obres, publicà al diari vespertí "Ultima Hora" de dia 11 de desembre de 1976, a la secció "La columna de foc", el següent article, que ens complau reproduir íntegrament:

UNA BONA REVISTA LOCAL: «VORA MAR»**PER FRANCESC DE B. MOLL**

Sempre m'han estat simpàtics els periòdics "de localitat", és a dir, editats fora de Ciutat i dedicats especialment a tractar temes del lloc on es publiquen. N'hi ha, d'aquests periòdics, que surten ja fa molts d'anys. El setmanari "Sóller", per exemple, és d'una antiguitat venerable, tota una institució. També duen anys de presència pública alguns setmanaris de Felanitx, Manacor, Andratx, Artà, etc.

Tots aquests es publiquen a viles poc o molt populoses i són impresos en tipologia normal. També n'hi ha de presentació més modesta, però no per això menys interessants. I crec que actualment es pot citar com a modèlic el mensual "Vora Mar", que apareix ciclostilat --molt netament, per cert-- a una localitat que no és vila ni pròpiament poblada, sinó una urbanització de fa relativament pocs anys; això sí, molt important: Peguera, agregat del municipi de Calvià.

Segons manifesta a la contraportada, "Vora Mar" és el butlletí informatiu del CADE (Club Artístic Deportiu) de Peguera. Però no es limita a informar sobre les activitats del Club editor, sinó que estén la seva informació a tots els aspectes de la localitat: culturals, deportius, històrics, folklòrics, sociològics, urbanístics, etc. Apareix ben il·lustrat amb dibuixos i documentat amb cites històriques, amb gràfics, etc. Es un dels periòdics que més poden interessar a tota casta de lectors, perquè, com solem dir, "toca totes les tecles".

Es una publicació bilingüe: unes seccions són en català i altres en castellà. A uns fascicles predomina una llengua, a uns altres l'altra. Els escrits en català es distingeixen per la seva correcció gramatical. No debades el director és l'excel·lent poeta Mn. Pere Orpí, i un dels col·laboradors habituals és un altre bon escriptor: En Lleonard Muntaner.

Un detall interessant és que "Vora Mar" ha adoptat decididament la grafia PEGUERA, que és l'autèntica i correcta. Així contribueix a arraconar la forma absurda PAGUERA: absurda perquè el topònim no és un derivat de "paga", sinó de "pega".

Felicitem els qui publiquen "Vora Mar", perquè realment fan una labor cultural excel·lent.

Escriguérem al Sr. Moll donant-li les gràcies i demanant-li autorització per a reproduir aquest article, i suplicant-li també alguna petita col·laboració. Entre altres coses, ens contestà:

"... No cal dir que no sols no em sabrà greu, sinó que n'estaré content, de veure publicat a "Vora Mar" el meu articlet sobre aqueixa publicació. Vaig fer l'elogi amb molt de gust, perquè era ben merescut.

Quant a això que em demana, d'algun escrit per publicar a "Vora Mar", em fa goig, però per ara ho veig difícil perquè estic embolicat amb un sens-fi de feines urgents que m'absorbeixen les hores d'una manera esglaiadora. Gos a dir que no havia estat mai tan enfeinat com en guany... I això que estic jubilat! Però "jubilat" no és sinònim de "retirat", almanco per a mi... En principi poden esperar un escritet meu, però no em puc comprometre, per ara, a una dada determinada..."

ADEU A UN AMIC

Durant aquests darrers anys, els peguerins hem tengut la mala sort d'haver de constatar una sèrie de morts prematures, que han entristit a distintes famílies del nostre poble. Es tracta d'homes joves, la majoria morts a conseqüència de diversos tipus d'accident: En "Felipe" Copex, els germans Morera, En Toni Palmer, En Jaume Mandilego, En Joan d'es Forn...

A aquesta llista, que ja comença a esser massa llarga, hi hem d'afegir un altre nom, potser el que menys esperàvem: En Guillem Gayà Martínez (o més familiarment: En Guiem de "La Noria"). Després d'un greu accident automovilístic a conseqüència del qual la seva fortalesa física el mantengué onze dies en estat de coma, morí dia 14 de desembre, a l'edat de 28 anys. Vagin aquestes línies com a darrer homenatge a la grata memòria d'aquell a qui sempre vaig considerar un bon amic.

En Guillem era sens dubte un dels joves més populars de Peguera. La seva simpatia i espontaneïtat un poc infantil el feien apreciar de tothom. Es pot dir que era un jove que es deixava dur més pel cor que per la intel·ligència. Això fa que resaltassin en ell una sèrie de qualitats molt humanes:

La seva disponibilitat: Sempre estava a punt per donar una mà allà on feia falta. En els actes en bé de la comunitat, sempre estava disposat a carregar-se la tasca que altres rebutjaven, les feines secundàries i anònimes, potser perquè en el fons estava convençut de que servia més per manobre que per dirigent. Així passava, per exemple, en tot lo que organitzava el CADE o la parròquia: a l'hora d'enramellar, d'instal·lar el cadafal o l'escenari, d'anar a cercar material per fer el Betlem, de muntar la instal·lació elèctrica, etc., En Guillem quasi sempre solia esser el primer en arromangar-se.

La seva transparència: Es presentava tal com era, amb tots els seus defectes i limitacions. Desconeixia la malícia. La bondat natural i la sinceritat eren en ell virtuts innates. Per això era pràcticament impossible disgustar-se amb ell, encara que a vegades, sense voler, "aficàs la pota".

La seva alegria contagiosa: En les nits de festa, posava tant d'entusiasme cantant espirituals negres, com Sa Ximbomba, com "Cubanito", etc. Per ell, lo important era alegrar l'ambient.

Quan més contacta vaig tenir amb En Guillem va esser tal vegada durant els primers anys de la meua estada a Peguera. Record que junts assistirem a classes de guitarra a Calvià durant una temporada, passant vetllades molt agradables. Record també aquell incipient cor parroquial, on ell solia disfrutar de fer la segona veu, juntament amb la seva germana Catalina.

Amb els joves d'aquell temps organitzàrem diverses obres de teatre regional, del qual ell n'era un gran entusiasta: "Hotel Cosmopolita", "Es metge nou", "El dimoni ja no fa por a ningú", "El món per un forat", "Els Reis"... A totes elles En Guillem solia fer papers secundaris; la seva tasca principal era la de tramoista. Malgrat tot, mai li va sebre greu, quan venia al cas, mascarar-se la cara per fer de Rei Negre; l'alegria dels infants compensava totes les molèsties del maquillatge.

Molts el consideraven un conductor temerari: li agradava córrer i assustar la gent amb una frenada seca o un toc de clàxon. I el dia en què tal vegada més sobri anava, camí de trobar-se amb la seva al·lota i fer plans per al futur, tengué l'accident que li costà la vida.

Fou enterrat, enmig d'una gran manifestació de dol popular, el dia 15 de desembre de 1976, dia del "referéndum". Que Déu li hagi concedit un bon Sí.

En silenci agonizan los caminos
y es la tarde un islote, desprendido
del azul archipiélago del tiempo,
del mar del tiempo donde está mi ruta.
No sé qué maravilla estremecida
me ha detenido en esta orilla humilde
del pinar, verde antorcha del ocaso.
Y es una mano fina la que, inquieta,
me muestra soledades y desiertos
en el mapa desnudo de la tierra.

Sólo este islote delicado y firme,
sólo esta voz en azucena abierta,
sólo este pino amigo, aquí, a mi espalda,
deteniendo el camino de mis alas..

Y es esta mano, flor o vidrio, espuma,
que me acerca el temblor de la hermosura,
la cintura caliente de la estrella
y el labio absorto de la rosa nueva.

Y la tarde se va tan lentamente,
que cada nuevo abrazo de la noche
nos ciñe más, sin que nuestro latido
anuncie la llegada de la muerte,
generosa presencia detenida
cuando quiere mi sangre derramarse.

Sangre negra mi sangre, muere el día.

Blanca mi sangre blanca, nace el día.

P
I
N
A
R

P
O
R
T
A
L
S

N
O
U
S

Cèlia Viñas i Olivella (x)

(de "Palabra sin voz", 1953)

(x) *Cèlia Viñas i Olivella va néixer a Lleida el 16 de juny de 1915. Passà la infància i adolescència a Mallorca, on son pare exercia de professor de Matemàtiques i Pedagogia a l'Escola Normal de Ciutat.*

Estudià Filosofia i Lletres a Barcelona. Fa oposicions a càtedra de Literatura Espanyola i obté per unanimitat el número 1, anant destinada seguidament a Almeria, que va esser la seva segona i definitiva terra. Era l'any 1943.

Mor a Almeria el 1954, esperant el seu primer fill.

PRODUCCIO POETICA:

"Trigo del corazón". *La Independencia*, Almeria, 1946.

"Canción tonta en el Sur". *Imp. Peláez*, Almeria, 1948.

"Poetes insulars de postguerra". *Ed. Moll*, Ciutat de Mallorca, 1951.

"Del foc i la cendra". *Ed. Moll*, Ciutat de M., 1953.

"Palabra sin voz". *Col. Ifach*, Alicante, 1953.

OBRA POSTUMA editada pel seu marit Arturo Medina:

"Como el ciervo corre herido". 1955.

"Canto". 1964.

"Antología lírica". *Col. ADONAI*S, *Ed. Rialp*, Madrid, 1976.

PER NADAL TOT ÉS ALEGRIA.

"HAPPY CHRISTMAS TO YOU"

Un dia d'un Nadal qualsevol. Notícies intoxicants als diaris: negres assassinats a Sud-Africa, atemptats a Espanya, Ulster, els palestins i els jueus, la OPEP està reunida, els extremistes d'Argentina...

Pels carrers de Ciutat el tòpic de la falsa alegria es desbor da en jovenívols caramulls. Es veuen Betlems als comerços: com més maco més clients. La TVE bombardetja contínuament amb els seus "spots" publicitaris de joguines per a alegrar els nins i els no tan nins. Qualque veu afirma que fa 1976 anys nasqué Jesús, el Messies, el Profeta; és el motiu de les festes, o millor dit, l'excusa. Les fàbriques de torrons han atabalat el mercat amb nous productes per a guanyar a la forta competència. "Els indiots no s'han venut gaire enguany!", remuguen els venedors...

A les cases particulars, amb les noves joguines i els darrers productes dels més diversos tipus, sempre millors que els antecessors, l'economia familiar rep una forta bufetada.

El dia de Nadal vârem menjar en família, i el dels Sants Innocents férem la broma que aquest dia es diu *innocentada*. Ja cal planificar què s'ha de preparar per Nit Vella: els cotillons, les "barbacoas" i les "discotheques" han pujat molt, però és necessari sortir, és la consigna.

Les figuretes dels Reis Màgics que emprârem els cinc darrers anys ja són massa antiquades i endemés una mica espenyades; n'hem comprat de noves. No hem posat arbre, tammateix no vénen gaire visites a casa i la terra del cossiòl embruta. Esperam que els cone guts no se n'assabentin.

Els nins petits volen un "scalextric", o si no un tren elèctric com els que mostraren per la "tele"; el més gran demana una bicicleta, com la que ensenyà n'Eddy Mercks l'altre dia; a la filla li fa una il.lusió folla el vestit que veia passant per "Galerías Preciados"; la mare necessita un obrillaunesspecialautomàtic; i ell, per quedar bé, té demanat als reis un encenedor platetjat, per que ja té màquina d'afaitar.

Abans de les festes vârem comprar un parell de botelles de xampanya superextra, i mitja caixa de vi "Rioja-gran-reserva" envel lit durant molts d'anys, no posava quants.

Ara vendrà la costa de gener i els pocs estalvis que han resistit aniran morint; llavors tot es "normalitzarà" i caldrà començar a controlar les sortides de doblers. Almanco enguany han sobrat tres ampolles de vi que compliran l'any vinent; encara no ha anat tan malament, i endemés hem rigut, begut xampanya i menjat torrò.

Ah, m'oblidava! El dia de Cap d'Any prenguérem tots els dotze granets de raïm, un per campanada.

J.N.

PEGUERA Y EL "REFERÉNDUM"

No de electores incluidos en el Censo: 786.

Votaron "SI":	499	(63'48%)
" " "NO":	4	(0'50%)
" " en blanco:	8	(1'02%)
Votos nulos:	0	
TOTAL VOTOS:	511	(65%)
Abstenciones:	275	(35%)

Poc temps enrera es posà a informació pública el Pla Especial d'Ordenació de les Platges de Peguera. Però aquesta "informació pública" de fet no fou tal, perquè es desconeixia pràcticament la seva existència i per tant no es podia anar a consultar. A la zona de Calvià, com sol passar en aquests casos, no hi havia cap oficina idònia per a averiguar res. La manca de publicitat per a informar del seu naixement fou una constant a la premsa.

Aquest PLA ha estat promogut per l'Ajuntament de Calvià, en col.laboració amb la "Jefatura de Costas", i d'una manera o altra hi es tan relacionats els següents Ministeris: "Marina y Comercio", "Obras Públicas", "Información y Turismo" i "Vivienda".

La intenció d'aquest Pla és l'"ordenació" de les nostres platges, per a lo qual no s'ha tengut en compte en cap moment els interessos o opinions dels veritablement afectats, o sia, els peguerins.

EFFECTES MES GREUS DEL PLA:

-- *Espigons.* Es volen construir dos nous espigons a la Platja d'Es Turó-Villamil. A la Platja de Torà solament se'n dibuixa un, però deixant clar que és de mostra; la intenció és fer créixer 10 metres la platja i es faran els necessaris, que de fet serà tancar pràcticament la platja.

Això suposa un atemptat més al paisatge peguerí, que abans sempre havia tengut com a reclam turístic les seves platges. Implica per altra banda un major perill de contaminació marina, perquè talla la possible depuració natural a conseqüència del major estancament de l'aigua. Originarà una profunda transformació del fons marí.

-- *Altres realitzacions són:* el passeig peatonal, els solàriums amb els seus quioscs, aparcaments, zona de lanxes sota el xalet de la punta entre platges, passos d'accés a la platja, ordenació de les zones per a velomars i hamaques...

-- La conseqüència més greu d'aquest pla, si s'arriba a dur a la realitat, serà la construcció del *super-port esportiu* a les dues caletes posteriors a la Platja de la Romana i la consegüent urbanització i especulació de la zona des del "Lido Park" al super-port. Aquest seria un dels atemptats urbanístics i paisatgístics més greus que es podrien fer a la zona de Calvià.

Aquest super-port no serà gaire productiu econòmicament parlant, perquè just enfront hi haurà el nou port de Sa Caleta de Santa Ponça (un altre atemptat paisatgístic, a més d'històric), endemés del Port d'Andratx i El Toro, que de fet s'omplirien (?) abans que el de Peguera, per ésser més coneguts. La influència econòmica de la gent que anàs al port seria inexistent per a Peguera, perquè el port tendria les seves instal·lacions d'entreteniment. Degut al seu emplaçament seria necessari fer-ho tot artificialment, o sia, uns gegantins malecons. La urbanització d'aquella zona llevaria un pulmó vital per a Peguera, i destruiria una zona actualment verge.

A l'actual època de recessió turística, rompre un possible atractiu del turisme com és el paisatge pot ésser un error vital per a l'economia mallorquina.

Esperem que Peguera pugui seguir tenint com a reclam turístic les platges i els pins i que no sia el seu nou aspecte: SUPER-PORT més ESPIGONS. Cal demanar-se:

¿A QUI BENEFICIA AQUEST PLA?

¿PER QUE VOLEM UN SUPER-PORT?

¿ES POT PERMETRE UN ATEMPTAT D'AQUESTA MAGNITUD?

Camino vecinal

ALGUNAS OPINIONES SOBRE EL "REFERÉNDUM" Y LA "REFORMA DEMOCRÁTICA"

- MUSICO: "Sonada en sí mayor para Gobierno lín y orquesta".
- LITERATO: "Don Alvaro o la fuerza del sí-no".
- MATEMATICO: Franquismo partido por dos.
- ARQUITECTO: "Sí-mientos" de la democracia.
- BEATA: Como en la misa, el pueblo respondió "amén" al "Reveréndum".
- CENSOR: Con dos "Cortes" está todo arreglado.
- QUIMICO: Triunfó la "retorta" política.
- OBRERO SIN TRABAJO: No acabo de ver el "paro qué".
- TELESPECTADOR: El resultado ya se veía "TVEnir".
- AJEDRECISTA: "Saque yate" al rey.
- ACTOR DE TEATRO: "Sí o no sí? Esta es la cuestión" (Hamlet).
- POLITICO DE LA OPOSICION: Lo "abs-tenemos" todo atado y bien atado.
- HOTELERO: Lo importante es que sigan viniendo "turSitas".
- PROFESOR DE E. G. B.: Es necesario dar "e-lecciones" de democracia "con-Junta".
- FASCISTA: Se acabó la "deNOcracia orgiánica".
- HOMBRE DE LA CALLE: Han sido muy pocos los que han hecho el "asNO".
- BUROCRATA: Yo he votado a "Su Ilustrísima", es decir, a "S.I.".
- AMA DE CASA: Lo malo es que en adelante, según dicen, habrá más platos "rojos".
- JUGADOR DE TENIS: Cuarenta a cero y saca Suárez.
- NODRIZA ANTIDEMOCRATA: Para que sigas durmiendo, voy a cantarte una "no-no".
- GIRONISTA: Tengo el alma hecha "girNones".
- MULTIMILLONARIO: Ahora será más fácil llevar el dinero a "Síza".
- CARRETERO: Siiiiiiii, caballo!
- CIRUJANO: Con unos "Cortes" de "bistuSí", hemos extirpado la "dermocracia orgánica" antes de que fuera crónica.
- ASPIRANTE A POLITICO: Me gustaría ser "sinador" o "disputado".

HOMBRE DEL TIEMPO: Si persiste el "anti-Siclón", seguirá "NOvando" en algunos puntos aislados de las cumbres de "Vanacerrada".

TENOR: Más que el "do de pecho", lo difícil es dar el "sí de hecho".

CAMARADA: Los "Círculos José Antono" nos hemos salido por la "tangente".

POLICIA: Se acabó el dejar asuntos sobre el "TOPete".

JUGADOR DE TUTI: ¿Quién se atreve ahora a cantar "los cuarenta"?

SACRISTAN: Este "Carrillón" ya no marcha ni sobre ruedas... de prensa.

HUMORISTA POLITICO: Antes, la operación de un "chiste" salía muy cara.

CURA PROGRE: Estoy hecho un "homi-lío".

BLASPIÑARISTA: "Piñarturalmente", los de "Fuerza Nueva" hemos votado "ÑO".

POLITICO OPORTUNISTA: Menos mal que me he ido acostumbrando a fumar "Ileales".

ALCOHOLICO: Yo siempre he sido partidario del "bota sí".

CAMPESINO: A ver si ahora le echan una mano al pobre "campe-ni-sí-ni-no".

REALQUILADO: Además de la "ley del suelo", es necesario reformar la "ley del sueldo".

ESCEPTICO: El Congreso y el Senado se compondrán de 350 y 207 "engaños" respectivamente.

CONCEJAL: Si el pueblo no me elige, se acabó mi participación en el "munificio".

ESCULTOR: Estoy viendo que de mis "exculturas" sobre la guerra civil no quedará "pierda sobre pierda".

OPORTUNISTA ARREPENTIDO: Ya estaba bien de permanecer cruzados de "bragazos".

DOMINGUERO: Al fin podremos respirar aire libre.

RECALCITRANTE: Cuando entren "los otros", me iré a "esquivar" a Suíza.

MONJA: ¿Todavía más votos?

DEPORTISTA: El pueblo ha demostrado estar en "re-forma".

HISTORIADOR: Atila fue el rey de los hunos; Juan Carlos será el de las "urnas".

CAMARERO: Entre la "Camarera" Alta y la Baja, prefiero la más "sexy".

AGRICULTOR DE "SA POBLA": Ojalá sea un paso de mucha "exportancia" para el futuro de nuestra "patatria".

CRONOLOGO: 1976 ha sido realmente un año "di-sí-a-esto".

LLORENÇ CAPELLÀ, ESCRIPTOR

Ens trobarem a un bar vora l'avinguda "Calvo Sotelo", i amb beguda a la taula iniciarem la conversa, acompanyats per la seva dona i amb la TVE de so de fons.

VORA MAR.- *¿Ens pots dir breument el teu "curriculum vitae"?*

LLORENÇ CAPELLÀ.- Abans de començar et diré que em costa bastant parlar de mi mateix. Vaig néixer ara fa trenta anys, el 21 d'abril, a Montuïri.

Ses meves obres són, per orde cronològic: "NO HI HA VENT A LA TEULADA", llibre de narracions que se publicà a finals del 71; sa novel·la "UN DIA DE MAIG", a la qual planteig sa problemàtica de s'hoteleria; "EL PALLASSO ESPENYAT", "ROMANÇ", i després "15 EMPRESARIS MALLORQUINS" i "LES IDEOLOGIES POLITIQUES A MALLORCA". D'aquí a dos mesos com a màxim sortirà un llibre sobre es moviment obrer a Mallorca a partir de 1939, que encara no sé quin títol posar-li.

Jo crec molt en sos condicionaments de sa persona. Mon pare em va influir com a militant d'esquerres i per sa seva mesura humana; per altra banda es mite que sentia contínuament de sa guerra i sa derrota em condicionaren, juntament amb so social en què me movia. En "EL PALLASSO ESPENYAT" hi trobam es fet de sa guerra, que no és més que una recreació d'es records d'infant. Abans d'arribar a uns plantetjaments teòrics vaig sebre que era una injustícia social greu.

VORA MAR.- *¿Què ha suposat per a Llorenç Capellà, escriptor, la guerra civil?*

LLORENÇ CAPELLÀ.- Sa guerra que encara no està tancada és un fet pel qual segurament estaré marcat tota sa vida. Evidentment es meus primers llibres suposaren una treta pública, un vomitar tota una sèrie de repressions. Crec que s'escriptor jove té ganes de dir tot allò que ha aguantat durant molts d'anys; llavors per qüestió d'edat racionalitzes es teus pensaments i fas lo més apropiat al teu concepte d'art.

VORA MAR.- *¿Com veus sa teva obra literària en el contexte mallorquí?*

LLORENÇ CAPELLÀ.- Quan escrius no penses si influiràs; és a dir, tu te sents dins un contexte social i lo normal és que hi influesquis. Es periodisme possiblement és sa manera més adequada per arribar a sa gent que llegeix poc. Apart d'aquest plantetjament crec que cap obra meva ha arribat gens ni mica. Tampoc ho ha fet sa meva generació literària. Sa literatura mallorquina ha arribat amb limitacions dins Catalunya, gens al País Valencià i tampoc a Mallorca. Ets escriptors coneguts ho han estat com a periodistes, no com a literats.

VORA MAR.- *Des de la teva òptica, ¿com trobes la societat mallorquina, culturalment i en general?*

LLORENÇ CAPELLÀ.- De cara a donar una opinió, crec que s'aspecte econòmic, cultural i polític van units.

S'aspecte de poble català està molt embullat a Mallorca. Perque a un país que durant 200 anys i més concretament 40 anys ha estat sotmès a una repressió cultural que significa aïllament econòmic i repressió política, és natural que se negui es fet català. Ara bé, no s'acceptarà mai es fet castellà. Sa gent té una consciència nacional, però la té desviada. Lo que és indiscutible és que no som una regió de Castella.

Si Catalunya, País Basc, Galícia, País Valencià, etc., tenen es seu Estatut d'Autonomia, ¿ses illes com quedam? Jo les veig integrades

dins els països catalans. Crec, emperò, que a un Estat Federal Mallorca necessita es seu Estatut, bé com a concepte d'illes, com a illa, o aferat als països catalans. Lo que no pot consentir és esser una regió de lo que se diu Estat Central, Castella o Espanya, perque no té res en comú.

VORA MAR.- *¿Què entens per Illes Balears?*

LLORENÇ CAPELLA.- Es concepte d'illes el trob completament absurd, des del punt que un decret no pot unificar ni uns caràcters, ni unes costums, ni unes cultures, ni una economia. Es concepte aquest crec que s'ha d'aprofitar com a mal menor. Si aquest poble de les illes, conscient i preparat, decideix lliurement que vol esser illes i no altra cosa, no hi ha cap problema. Però mentres no es produeixi una lliure votació, es fet d'illes és un fet burocràtic.

VORA MAR.- *¿Et consideres un escriptor polític?*

LLORENÇ CAPELLA.- No vull esser un escriptor polític, vull esser un escriptor que a la vegada com a persona viu immers dins un contexte social que en aquest cas és molt conflictiu. Com a ciutadà i membre d'aquesta comunitat, sa meua obra ha d'esser permeable. Tot acte humà és un acte polític. Jo no som partidari d'es feixisme, i per tant estic obert a totes ses contradiccions d'es meu moment, d'es meu temps i d'es meu poble.

Un escriptor té una vocació cap an es fet d'escriure, i deprés va adquirint una tècnica d'expressió. Si tens sa tècnica i sa vocació, lo normal és que usis tot tipus de possibilitats. Crec que s'escriptor se limita por comoditat a un camp. Llavors hi ha uns camps en què t'expresses millor, amb més claretat. Jo mai he fet res per compromís, sia novel.la, periodisme o poesia. Me sent perfectament identificat amb sa feina que faig.

VORA MAR.- *¿Es pot parlar de diverses generacions literàries de posguerra, aquí?*

LLORENÇ CAPELLA.- Sí. Una primera generació que es va expressar en teatre, mal anomenat regional.

Al 51 es pot parlar d'una altra generació que s'expressà totalment en teatre.

Des de finals dels 60 i principis del 70 hi ha la meua generació, que generalment ha cultivat la novel.la. També existeix una darreríssima generació poètica.

Ara hi ha un lapsus en novel.la, perque crec que sa novel.la sol esser sa recreació d'una crisi. Una societat en crisi i estable fabrica unes novel.les. Sa nostra és en crisi, però precisa urgentment unes solucions. Supòs que sa novel.la d'aquesta crisi sortirà aviat.

VORA MAR.- *¿Quina és la funció de l'intel.lectual illenc dins la nostra societat?*

LLORENÇ CAPELLA.- Jo crec que sa nostra societat ha prescindit groserament d'ets intel.lectuals, perque des de l'any 39 ha estat típicament feixista. Una funció molt concreta que haurien de fer i que no compleixen en absolut és conscienciar un poble de que hi ha un Estat Espanyol dispost a canviar sa seva estructura política i Mallorca segueix dormida sense fer res; i unes forces polítiques, volguent o no, estan duent un tipus de política popular contradictòria amb sos interessos nacionals d'aquesta comunitat.

Cançons

popular =
Església

Beata que es temps li passa
remugant d'altar en altar,
o de jove pecà massa,
o ara ja no pot pecar.

(III, p. 270, 841. Consell)

Coneixia un beatot
qui menjava faves tendres,
i per berenar, en divendres,
menjava pa i camaiot.

(III, p. 270, 843. Vilafranca)

N'hi ha qui se fan beates
perque no tenen marit,
i com ve sa mitjanit
tot són ratolins i rates.

(III, p. 270, 846. Felanitx)

Es capellans, per cantar
matines, volen un sou,
i, si voleu més ienou,
dos o tres n'heu de pagar.

(III, p. 270, 850. Ariany)

Es capellà Rafel Xoc,
com diu sa missa primera,
per passar envant, torna arrere.
Val Déu, que frissa de poc!

(III, p. 270, 851. Maria de la S.)

Es porcs surten per sa pleta
i se'n van a cercar glans.
Me'n pren com es capellans,
que se'n van resant resant
tot per guanyar una pesseta.

(III, p. 270, 852. Lluçmajor)

Jo en sé un qui no va a missa
i diu mal d'es capellans;
l'enterraran com es cans
davall una ravenissa.

(III, p. 270, 853. Sineu)

L'Església és un sementer
petit, que dóna bon compte;
mentres hi hagi gent tonta,
es capellans viuran bé.

(III, p. 270, 854. Artà)

M'agraden es capellans,
es qui ho són o sobrevenen,
perque cada dia tenen
Nostro Senyor en ses mans.

(III, p. 270, 855. Vilafranca)

M'agraden es capellans
si no fos per una cosa:
a ca un mort, com tothom plora,
ells se posen a cantar.

(III, p. 270, 856. Andratx)

Que és de ditxosa una mare
que té un al.lot capellà!
Quan puja damunt l'altar
qui està per a consagrar
lo Fill de lo Etern Pare!

(III, p. 271, 860. Ariany)

Sa padrina a mi me deia:
"Biel, si capellà et fas,
xocolate menjaràs
d'aquell que fan a can Pere".

(III, p. 271, 861. Lluçmajor)

Es moixos agafen rates
i també ratolinets.
Jo conec escolanets
que es riuen de ses beates.

(III, p. 271, 865. Sóller)

Mai he passada més bulla
que amb un frare que he vist 'vui;
ell deia: "No en vui, no en vui;
posau-m'ho dins sa capulla".

(III, p. 271, 875. Bunyola)

Mon pare i es meus germans
m'han privada s'alegria;
ells volen que monja sia,
i ells no s'han fet capellans.

(III, p. 272, 879. Campos)

Es campanar de Cas Concos
és guapo i està molt bé;
es vicari el va fer fer
d'es doblers de quatre tontos.

(III, p. 273, 898. Cas Concos)

Es dia que em moriré,
ses campanes tocaran;
tocaran tant com voldran,
que jo no les sentiré.

(III, p. 273, 899. Manacor)

Vós teniu un taronger
carregadet de taronges;
duis-ne un paner a ses monges,
que a un convent tot cau bé.

(III, p. 273, 904. Sóller)

B A U T I S M O S 1 9 7 6

Rosana Rodríguez Machado (nac. 22-11-75)
 Magdalena Palmer Sanz (nac, 29-12-75)
 Marcos Aurelio Manuel García Lorente (nac. 1-1-75)
 Miguel Angel López Gallego (nac. 18-12-75)
 David Capellà Barrionuevo (nac. 12-1-76)
 Fernando Carcaboso Ruiz (nac. 31-1-76)
 María de los Angeles Burgos Becerra (nac. 2-2-76)
 Daniel Nieto Mas (nac. 25-11-75)
 Sandra Hernández Cañadas (nac. 24-12-75)
 Paula Cortés Sáiz (nac. 20-1-76)
 Natalia Mestre Darder (nac. 3-2-76)
 Miguel Angel Cañadas Simón (nac. 6-3-76)
 Jaime Miguel Pons Sans (nac. 10-3-76)
 Francisco José Bernalde Martorell (nac. 2-1-76)
 Manuela Mingorance Requena (nac. 29-1-76)
 María Magdalena Campins Sánchez (nac. 1-3-76)
 Jorge Ramis Lojo (nac. 24-4-76). Bautizado en Andratx.
 Cristóbal Juan Bernardo Burnand (nac. 31-12-76). Baut. en Andr.
 Juan Espinosa Vecina (nac. 15-6-76)
 Catalina Barquero Socías (nac. 11-7-76)
 Miguel Angel Martín Ferragut (nac. 17-8-76)
 Angel Pío Martín Martín (nac. 18-8-76)
 Cristina Palou de Comasema Solivellas (nac. 2-9-76)
 Andrea Centellas Jiménez (nac. 31-8-76)
 Mónica Martínez García (nac. 18-10-76)
 Asensio José Peña Velázquez (nac. 9-11-76)
 Francisco Javier Carrillo Rodríguez (nac. 13-7-76)
 Juan José Calderón Martínez (nac. 19-8-76)
 Elena Rodríguez Codd (nac. 5-10-76)
 Lucía Ferradas Sáiz (nac. 20-10-76)
 Juan Antonio Jiménez Roa (nac. 21-10-76).

TOTAL: 31. Niños: 17; niñas: 14.

D E F U N C I O N E S 1 9 7 6

Margarita Barceló Porcel (28 abril). 87 años.
 Gabriel Riera Riera (1 setiembre). 79 años.
 Ana Terrasa Lladó (13 noviembre) 81 años.
 Juan Gayá Mayol (2 diciembre). 67 años.
 Guillermo Gayá Martínez (14 diciembre). 28 años.

TOTAL: 5. Hombres: 3; mujeres: 2.

M A T R I M O N I O S 1 9 7 6

Cándido Leona Navarro - Monique Maria Goumaz (12-2)
 Antonio Donaire López - Catherine Mary Walbank (21-2)
 Víctor Blázquez Martínez - María Peces Duque (10-3)
 Camilo García Domínguez - Concepción Gallego Gómez (11-3)
 Eduardo Sánchez Martínez - Ana María Perelló Comas (13-3)
 José Luis Maldonado Guisández - Sonja Hermine Erna Skibb (30-4)
 Natalio Bueno Notario - Angela García Horrach (20-5)
 José Luis Alvarez Maroto - Almut Uhlich (19-11)
 Juan Antonio García Pérez - María Teresa Soto González (23-12)

TOTAL: 9. Mixta religión: 2.

P. O.

Calvià

i la comarca de Ponent

CRONICÓ MEDIEVAL (ss. XIII-XV)

1349

Setembre.- Se notifica a tots els batles de l'illa: "Sapiats que ha vem cert ardit que en les mars de la Palomera ha més de X galeas (1) en les quals és l'alt En Jacme perque us dehim e us manam sots pena de cors e d'haver e de la feeltat que sots tengut al senyor Rey que en continent ab so metent (2) apleguets tots los hòmens a cavall e a peu que són en vostres batlius ab totes lurs armes stants aparellats".

(LC 10, f. 133 v.)

Nones setembre.- "De part del Governador de Mallorca, als amats los batles de la Palomera, d'Andraig e de Calvià o a lurs lochtinents e els jurats e prohòmens de les dites parròquies, salut e dilectió. Com nos per defensió de la terra e per cabdellar les companyes de cavall e de peu tremetam aquí los honrats en Bernat Dolms donzell e en Bartholf des Valers, per ço vos dehim e us manam de part del senyor Rey sots pena de cors e d'haver e de la leyaltat que sots tenguts al senyor Rey que als dits Bernat e Bartholf obeescats e fets tot ço que ells vos manarà de part nostra per deffensió de la terra com si nós hi érem".

(LC 10, f. 134)

Setembre.- Foren nomenats a cada vila una persona que tengués curà d'organitzar la defensa i fer entrar a Ciutat les dones i infants. Beren guer Vivot tenia cura del sector de Puigpunyent, Calvià i Andratx.

(LC 10, f. 136)

-- El comanador (3) de la Casa de l'Hospital de Mallorca tenia cura de l'organització general. Els batles de la Palomera i Andratx es queixaren que dit comanador "vedats als hòmens del dit loch que no vinguen ab llurs mullers e infants en la Ciutat per acompanyar aquelles". El governador manà al comanador "que lexets entrar los dits hòmens ab les dites dones e infants de C en C dentrò que sien entrats faent manament a aquells que en continent se'n degen tornar, volem encara que no forsets de entrar dins la Ciutat servents ne fembres que sien acostumades de llo

(1) Fou una falsa alarma perque es tractava de dues galeres de Mallorca, dues del Pariatge i un altre vaixell (LC 10, f. 135)

(2) Sometent: Toc de campanes per assenyalar alarma i mobilitzar el poble per defensar-se o per encalçar malfactors; conjunt de persones mobilitzades pel dit toc d'alarma (castellà "somatén").

(3) Comanador: Cavaller que té una comanda, en certes ordes militars (castellà "Comendador"). Comanda: Dignitat amb un benifet adjunt, conferits en certes ordes militars; casa, castell o territori subjecte a la jurisdicció d'un comanador (castellà "encomienda"). Es refereix a l'orde de l'Hospital de Sant Joan de Jerusalem (hospitalers o santjoanistes), establert a Mallorca l'any 1239.

gar, ne flaqueres ne dones que jaguen de part ne de malaltia" (4).
(LC 10, f. 138 v.)

1 3 5 1

4 març.- Del governador al batle de la Palomera: "Com alguns capítols hajan fets cridar a instància de la dona na Caterina muller den Jacme Ferran saent ras (= difunt) de la qual és la illa de la Dragonera, contra los pascadors e exavangers (5) en aquella pescants. Emperso a instància e a sopllicació daguen a nos feta per la dita dona de part del se nyor Rey vos dehim e us manam que vos en continent entrets en la dita illa e regonaxets e veiats si algun dels dits pescadors e exavangers sera caut (= caigut) en ban de qualque un capítol dels capítols los quals vos trematem dins les presents esclosos".

(LC 12, f. 170)

1 3 5 5

11 març.- Es notifica al batle de la Palomera que hi és tramès Bernat Rotger, per parlar amb el patró de la galera dels genovesos que és en la seva marina o mars de la Dragonera.

(LC 15, f. 51)

11 març.- El batle de Calvià (i cada un dels altres batles de l'illa) rep manament de que "vos dejats certificar per tota la vostra la parròchia quants janoveses hi ha ne en poder de qui són e aquells dejats escriura e metra en lo libra de la vostra Cort e los prohòmens qui'ls tendran dejen assegurar cascú d'aquells per L lliures que tota veguada que'n seran requests los tornaran als honrats jurats de Mallorca".

(LC 15, f. 56)

1 3 5 6

5 maig.- Escrit al batle de Calvià dient que Joan des Bosch, ciutadà, reclama a Francesc Alenyà, ciutadà, batle per lo reverent Bisbe de Barcelona, "qui està en vostra batliu", li deu 6 lliures de cens.

(LC 16, f. 60 v.)

21 novembre.- Guillem Palmer, batle de la Palomera, deu 45 sous a Guillem Portell d'Andratx per jornals de segar en les messes passades, i també per feina de manobre que féu a una casa que féu obrar dit batle.

(LC 17, f. 36 v.)

1 3 5 7

5 gener.- El governador escriu al batle de Calvià manant que vista la present, "vós amb dos hòmens del vostre batliu personalment siats d'assí a dicmenge primer vinent per tot lo jorn a Alcúdia per obrar en lo mur è vayl de aquella los quals dos hòmens degen a menar un ase funit d'ensellaments e de sàrries, e los dits hòmens degen esser funits de

(4) Semblant carta pels batles de Campos i de Manacor.

(5) Aixaveguer, xaveguer: Pescador que pesca amb aixàvega. Aixàvega: Art de pescar, que consisteix en un bolitx molt gran, amb cóp i moltes de cordes (deu, vint, trenta, cinquanta o més), que es cala amb barques enmig de la mar i després el salpen d'en terra estant (castellà "jábega").

vianda d'armes e de ferramenta" (6).

(LC 17, f. 75) .

31 març.- Escrit del governador al batle de Calvià dient que Joan Vivet (o Vivot), ciutadà, com a jutge del Pariatge diverses vegades ha manat al batle de Calvià que li enviàs En Jaume Buadella, "delat de la mort feta en la persona den Ali catiu del dit Johan sots faels guardes!"
(LC 17, f. 149 v.)

1 3 5 8

20 gener.- Se notifica al batle de Calvià que Francesc Castany deu alguna moneda a Bernat Vidal, teixidor. El dit Castany, per pagar el deu te, havia assignat de vendre una cativa seva.

(LC 19, f. 120)

-- Era jutge del Pariatge Bartomeu Martí.

(LC 20, f. 118)

16 juliol.- Pere Corb, batle de Calvià, deu als procuradors del bisbe de Mallorca 29 lliures, 11 sous i 10 diners que resten a pagar del preu pel qual dit batle juntament amb Andreu Ferran, ciutadà, compraren els delmes del blat d'Andratx, Calvià i Puigpunyent de l'any 1356.

(LC 20, f. 189 v.)

23 juliol.- Luqui Cirera i Miquel Bennàsser són enviats a les parròquies de Calvià, Andratx, Puigpunyent, Esporles, Bunyola, Valldemossa, Sòller i Escorca, qui a cada lloc havien de triar 6 prohoms "los quals jurar fets en poder vostre que segons lur bona consciència diguen veritat, e, fet lo sagrament, mostrats los la taxació que és estada feta en la lur parròquia". Havien d'examinar la taxació feta a cada lloc i veure si els habitants "sien estat massa, o poch, o justament taxats".

(LC 20, f. 198)

5 agost.- Els batles d'Andratx i de la Palomera reben manament que no deixin partir de les seves marines: "no lexets partir o exir per passar en Catalunya o en altre part algú capellà si doncs albarà nostra no portava".

(LC 20, f. 129 v.)

21 novembre.- Les viles de Calvià, Andratx, Puigpunyent, Esporles i d'altres (tota l'illa) foren taxades a pagar certa quantitats als jurats del Regne "per raó dels CCC hòmens a cavayl" amb què havia de contribuir Mallorca a la defensa del rei. Per això els batles de les sobredites viles reberen avís que fessin manament als seus respectius jurats que portassin a Ciutat les quantitats següents:

Calvià: 3 lliures, 10 sous.

Andratx: 32 lliures.

Esporles: 26 lliures.

Valldemossa: 8 lliures.

Sòller: 124 lliures.

Escorca: 2 lliures.

Bunyola: 40 lliures.

(LC 20, f. 64)

(6) Cada vila havia de contribuir a l'obra de la murada d'Alcúdia amb cert nombre d'homes i bísties. El batle d'Andratx, 5 homes i 2 bísties; Puigpunyent, 6 homes i un ase; Marratxí, 5 homes i un ase. D'altra banda foren citats a obrar al mur d'Alcúdia els picapedrers i trencadors de pedra de Rafeubets (Calvià) i Cap Enderrocat.

 1359

-- Homes d'armes de Calvià a mitjan segle XIV (1359) (7):

Bernat Fàbregues	Bernat Capmany
Joan Buadella	Bernat Basset
Pere Pons	Domingo Ribast
Jaume Sala	Rubert Gremala
Pere Corp	Francesc Tauler
Guillem Doms	Pere Nicolau
Miquel Ferrer	Simó Piera
Pere Corp	Pere Tort
Pere Doms	Bernat Colomines
Berenguer Buadella	Joan Trui

(Arxiu Diocesà, "Suelos Manuscritos" nº 2.931)

5 desembre.- Una nau carregada de blat a Calafiguera.
(LC 22, f. 88 v.)

 1360

2 gener.- El governador diu a Jaume Sala, batle de Calvià, que Francesc Castany, ciutadà, diu que ha venut a algunes persones l'esplet d'oli i vi de la seva alqueria del terme de Calvià per preu de 15 lliures, el qual preu és estat emparat per Joan Torra, ciutadà, i les reté el batle. Les remetrà a un dels savis en dret que duen la qüestió entre dit Castany i Torra.

(LC 21, f. 100)

18 març.- Robines (8) contribuïa a la defensa de la costa de la Palomera. Jaume Jofre de Robines ha fet escolta a la Palomera durant l'any 1359 fins al mes de març de l'any present i els jurats de Robines li deven 5 lliures, 13 sous i 4 diners de salari.

(LC 21, f. 159)

30 març.- Els batles d'Andratx i Calvià reben manament perque *"amb mà poderosa enserquets e sapiats en qual loch de les vostres marines és I leny armadís den Pineda de Barchelona e d'aquell fets treura timons e veles e prenets a mà vostra, e prenets lo patró e aquell a nos trametets ab feels gardes."*

(LC 22, f. 168 v.)

 1361

16 agost.- El governador notifica al batle de Calvià que Pere Roig reclama 40 sous i 6 diners que li deu Pere Pons de Calvià, per salari. El batle obligarà dit Pons a pagar, i més tenint en compte que dit Roig *"és hom pobra e malantís"*.

(LC 25, f. 88 v.)

24 setembre.- Pere Tort de Calvià diu que Bernat Capmany li deu 7 lliures per raó de cabres, moneda que vol cobrar perque *"sia tengut de anar en Sardenya (9) per homenatge que ha fet"*.

(LC 25, f. 129)

(7) Homes hàbils de 14 a 60 anys per a manejar les armes en cas de necessitat.

(8) Robines: Antigament, nom de la parròquia que avui constitueix la vila i terme de Binissalem.

(9) Es tracta d'un repoblament de l'illa de Sardenya (cast. "Cerdeña"). El rei concedí gràcies especials als qui anirien a repoblar-la.

11 octubre.- Per inducció i suggestió de Bernat de Cantallops, Pere Corts de Calvià havia fet sagrament i homenatge d'anar a poblar Sàsser, illa de Sardenya; però el governador, atenent que dit Pere Corts "*siats hom de dies e haiats passats LX anys e siats hom molt pobre e carregat de muller e de molts infants*", l'absol de dita obligació contreta d'anar a Sardenya, declarans vos dit Pere no esser tengut per la dita rahó de anar poblar en la dita illa de Serdenya ans puscats romandre e fer vostres negocis axí com d'abans del dit acordament feyets. En testimoni d'açò manam la present a vos dit Pere esser feta segellada del segell del ofici de nostre Governació".

(LC 25, f. 145 v.)

-- Era batle del Pariatge del Bisbe de Barcelona: Arnau de Sant Martí.

(P-4, f. 1) (10)

12 octubre.- Macià Buadella i muller Blanca, habitants a la parròquia de Calvià, venen a Bernat Capmany el rafal que tenen en dita parròquia, en la porció del bisbe de Barcelona. Confronta amb el camí públic que va a Andratx, alqueria de Jaume Sala anomenada la Torre, i amb muntanyes de la possessió de Bernat Fàbregues, i possessió "Mahares". Tengut a delme i tasca i en nom de Ponç sa Coma i Nicolau de Sales a cens de 4 lliures i 15 sous per la festa de Nadal. Per preu de 25 lliures, salvats els drets, lluïsmes i fadiga de dit bisbe, salvats els altres drets, etc.

(P-4, f. 3)

13 octubre.- Berenguer Mates, ciutadà, estableix a Miquel Esteve el seu rafal, terme de Calvià, el qual confronta amb rafal de Bernat Fàbregues, terme de l'esglèsia de Calvià, rafal de Pere Corp, murtar de l'alqueria de Pere Ponç. Tengut sots jurisdicció del bisbe de Barcelona, a delme i cens de 5 sous i tasca del blat, oli, lli, cànynom i llegum. L'estableix a cens de 3 quarteres de blat per la festa de Sant Pere i Feliu del mes d'agost.

(P-4, f. 5)

26 octubre.- Bernat Basset i muller Dolça venen a Arnau Alemany el rafal que tenen a la parròquia de Calvià. Confronta amb terres de Pere Bartomeu, alqueria de Romeu Guiot, rafal de Miquel Ferrer, alqueria "Benicorax", etc.

(P-4, f. 5 v.)

4 novembre.- Romeu Guiot (o Guillot), ciutadà, estableix a Arnau Alemany unes sorts de terra, vinya i cases, de pertinences de l'alqueria que fou de Bernat Basset, terme de Calvià, porció del bisbe de Barcelona. Confronta amb vinya de Domingo Ribes, alqueria que fou de Guillem de Manlleu. Tengut en nom del bisbe de Barcelona a delme i cens de 30 quartans d'oli per la festa de Sant Andreu, i en nom de Francesc des Brull, ciutadà, a cens de 4 lliures.

L'estableix a cens de 4 lliures.

(P-4, f. 6 v.)

Ramon Rosselló Vaquer

(10) P-4: "Actes del Pariatge" 1361 - 1365. Arxiu Històric de Mallorca. Aquest llibre i els altres de la sèrie, com és de suposar, citen possessions de tot el Pariatge (Andratx, Puigpunyent, Marratxí, etc) Només apunt les de Calvià, les més importants. En faig un resum del document, lo més interessant com pugui esser el nom de la finca, els confrontants, preu de venda, etc. Així i tot botaré molts de documents, ja que estan tots tallats amb el mateix patró i són molt monòtons. Es pot resumir: molts de traspessos, i tot molt carregat de censos, etc.

" V O R A M A R " : Bolletí informatiu del Club Artístic -
Deportiu (CADE) de Peguera.

Nº 39. Gener 1977. Director: Pere Orpí Ferrer.

Depòsit Legal: P. M. 450 - 1974.

Edició realitzada a l'Associació de Veïns de Peguera.

I N D E X :

	Pàg.
Primera pàgina	1
"VORA MAR" informa	2
Premios de los Concursos Navideños	2
Francesc de B. Moll parla de "VORA MAR".	3
Adéu a un amic	4
Poesia: Pinar Portals Nous (Cèlia Viñas)	5
Per Nadal tot és alegria. "Happy Christmas..."	6
Peguera y el "referéndum".	6
El Pla d'Ordenació de Platges	7
Camino Vecinal	8
Conversa amb Llorenç Capellà	10
Cançoners Popular: Església	12
Archivo Parroquial	13
Calvià i la comarca de Ponent (Cronicó Medieval)	14
Índexs	19

COL.LABOREN EN AQUEST NOMBRE:

Jaume Bover	Josep Noguero
Francesc de B. Moll	Pere Orpí
Lleonard Muntaner	Climent Picornell
Manuel Muntaner	Ramon Rosselló
Toni Nadal	

PROTECTORS DE "VORA MAR":

HOTEL VILLAMIL	JOAN SALOM SIMO
MINI-GOLF PEGUERA	JOAN ESTEVA MIR
FAMILIA JORDANA	ANTONI JUAN PUJOL
HOTEL CALA FORNELLS	HOTEL BELLA COLINA
HOSTAL FLOR LOS ALMENDROS	BARTOMEU GAYA
PANADERIA COLOMAR	APARTAMENTS ARIANY
CAIXA D'ESTALVIS	ESTANC Nº 1
HOTEL DON MIGUEL - ROYAL	BANC DE CREDIT BALEAR
CAFETERIA FRANCISCO	HOTEL VILLA REAL (Camp de Mar)
HOSTAL PORCEL	PERLAS MAJORICA (Peguera)
HOTEL MAR I PINS	NICOLAU MORELL COTONER
SUPERMERCADO OASIS	HOTEL PLATERO
ULTRAMARINOS LOBA	MELCION BOSCH HOMAR
SEBASTIA TORRENS ESTEVE	

Domicili Social del CADE: Carretera d'Andratx s/n. PEGUERA (Mallorca)

NOTA: Els articles apareguts en aquest nombre, expressen únicament l'opinió dels seus autors.

PORTADA: Original de Manuel Muntaner.